

Zažili sme zatiaľ najakčnejší rok eurokrízy.

Napriek tomu, že náš Účet za euro sa vyšplhal na viac ako 3 000 EUR na osobu, mal záver roka 2012 v Európe príchť mierneho optimizmu.

Ohniskovým bodom je naďalej Španielsko.

Videli sme minulý rok Pyrrhove víťazstvá alebo obrat v eurokríze? Gréci ostávajú najhorší v triede, Španieli sa tvária že nič, Cyprus nie je zaujímavý a exodus Francúzov pokračuje.

Zažili sme zatiaľ najakčnejší rok eurokrízy. Ešte minulú zimu prebehlo druhé kolo LTRO, ktoré nalialo do bánk ďalšieho pol bilióna EUR. Chvíľu na to zbankrotovalo Grécko a začalo čerpať pomoc z dočasného eurovalu. Postupne sa zjavili ďalší kandidáti – Cyprus, Slovinsko a Španielsko. No z nich zatiaľ pomoc dostali len španielske banky. Grécko, ktoré zažilo dvoje parlamentné voľby s odstupom sotva pár týždňov (zaklincované nebývalým úspechom neonacistickej strany Zlatý Úsvit) sa koncom roka opäť dostalo do selektívneho defaultu kvôli spätnému odkupu svojich dlhopisov za tretinové ceny. Sfunkčnil sa trvalý euroval, ECB rozbehla program OMT, teda program nakupovania dlhopisov problémových krajín. Spravili sa nesmelé kroky na vytvorenie bankovej únie, Británia začala oficiálne diskutovať o zmene jej vzťahu k EÚ.

Napriek tomu, že náš Účet za euro sa vyšplhal na viac ako 3 000 EUR na osobu, mal záver roka 2012 v Európe príchť mierneho optimizmu. Nešťastné Grécko stále platí eurami, Španieli odmietajú pomoc, Slovinci ju vraj vôbec nepotrebujú, Portugalci s Írmi reformujú a Taliani sa tvária, že svoj viac ako 120% HDP vysoký dlh a už dekádu zamrznutú ekonomiku vyriešia medzi poobedným ristretto a večerou. V tomto presvedčení ich udržiava aj pokles úrokov na ich a španielskych dlhopisoch, ktorý môžeme vidieť od ohlásenia programu OMT.

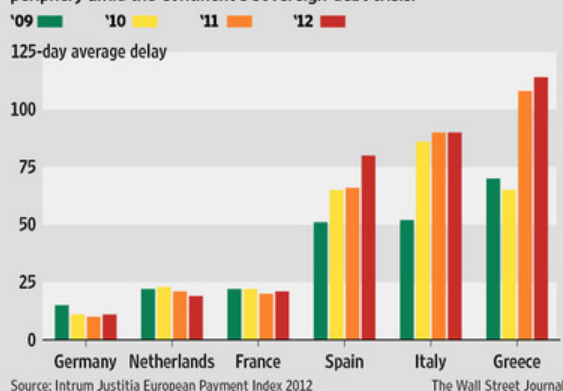
Ak sa vám zdá, že sa z tej krízy vykrúcame nejak ľahko, je to skutočne len zdanie. Len Taliansko, Francúzsko a Španielsko budú tento rok potrebovať získať 332 miliárd, 243 miliárd a 195 miliárd EUR.

Ohniskovým bodom je naďalej Španielsko. Okrem toho, že musí v roku 2013 zohnať peniaze vo výške 19 % HDP, čaká ho boj na viacerých frontoch. Ceny realít neustále padajú, čo drží nôž na krku bankového systému. Pôžička z ESM odsunula jeho

potenciálny kolaps, no nemusí to stačiť. Štátny experiment s menom Bankia nevyšiel a jej akcionárom ostane v rukách zlomok hodnoty, ak vôbec nejaký. Banka sa stiahla z burzy a jej hodnota je - 4,1 miliardy EUR. Nie, nejedná sa o zákerných špekulantov, ktorí doplatili na svoju chamtivosť. Akcionárov je 350 000 a často sa jedná o dôchodcov či rodiny, ktoré ešte v roku 2010 uverili sľubom, že si nákupom akcií Bankie zhodnotia úspory. Mnoho z nich ani ich samotnej transformácii z vkladateľa na akcionára príliš

Punctuality Deficit

Delays in payment by public authorities have soared on Europe's periphery amid the Continent's sovereign-debt crisis.

Gréci si na začiatok roka naliali trochu raki na zlepšenie nálady v podobe údajného primárneho rozpočtového prebytku.

Objavujú sa už dokonca návrhy, že Cyprus bude musieť odpísať čas dlhov.

nerozumelo, dôležité bolo, že pracovník za prepážkou, ktorý ich do toho naviezol hovoril, že sa to oplatí. Závažné problémy majú aj regióny, ktoré vo veľkom neplatia dodávateľom a mnohých tak ženú do bankrotu. Podobný efekt majú aj nové dane. Doplatil na ne napríklad aj najstarší reaktor v krajine, ktorého prevádzka sa vďaka novej energetickej dani (na rok 2013 by vyšla na 153 miliónov EUR) stala nerentabilnou a musel byť odstavený.

Gréci si na začiatok roka naliali trochu raki na zlepšenie nálady v podobe údajného primárneho rozpočtového prebytku za jedenásť mesiacov roka 2012. Treba uznať, že v rámci južných štátov skutočne škrtali najvýraznejšie, no dobojované nie je ani zďaleka. Okrem pokračujúceho nárastu nezaplatených účtov aj tu ostáva problémom katastrofálny stav bankového systému. Banky momentálne potrebujú takmer 30 miliárd EUR na rekapitalizáciu, no v roku 2012 zaznamenali nárast nesplácaných pôžičiek o polovicu. Tieto dosahujú úroveň 55 miliárd EUR a ak sa ich nárast nepodarí zastaviť, banky bude treba rekapitalizovať znova.

Takmer istým „klientom“ eurovalu bude Cyprus. Ostrovný štátik potrebuje získať peniaze vo výške okolo 100% HDP. Táto závažná suma im však nebráni v robení ramien, odmietajú napríklad privatizáciu. Objavujú sa už dokonca návrhy, že Cyprus bude musieť odpísať čas dlhov. Boli by sme tak svedkami bankrotu už druhého členského štátu eurozóny. O pomoci sa bude jednať 21. januára, no keďže HDP Cypru dosahuje asi štvrtinu HDP Hamburgu, situácia nikoho až tak veľmi netrápi.

Vo Francúzsku zatiaľ balí kufre ďalší známy umelec. Skladateľ a hudobník Jean Michel Jarre plánuje presunúť svoju obchodnú značku do Londýna. Pridá sa ku nemu druhý z dvojice slávnych filmových Galov Christian Clavier či známy podnikateľ Alain Afflelou.

Naši bratia, s ktorými oslavujeme 20 rokov odlúčenia, sa dostali do hľadáča Európskej komisie. V uniknutom dokumente sa konštatuje, že Česi páchajú s európskymi peniazmi rozsiahle a systematické podvody.

Krajina už má pozastavené fondy vo výške takmer pol miliardy EUR. Gratulujeme Bruselu ku skutočne prekvapivému odhaleniu a pozývame na návštevu aj na Slovensko.

Čo nájdeme v novom roku pozitívne? Možno nesmelo sa rozbiehajúcu dohodu o voľnom obchode medzi USA a EÚ, hoci podobné dohody často skončia s vyšším počtom regulácií a taríf ako začali. Ak skutočne chcete voľný obchod, stačí jednoducho zrušiť clá a ostatné prekážky, nemusíte vyrokovať žiadnu dohodu hrubú ako Pán prsteňov.

Keď sme už pri tých USA, tie tento rok zafinancujú cez FED (teda tlačением peňazí) polovicu svojho deficitu. Za tento objem nových dolárov by sa dala kúpiť napríklad desatina všetkého vyťaženého zlata na Zemi, či dať každému Američanovi trinásť plat.

Takže sme nakoniec ani veľmi optimisticky neskončili, skúsme to zachrániť aspoň týmto astrálnym výletom daňového exulanta. Želám vám, nech sa vám splní čo najviac predsavzatí!

Martin Vlachynský